

Vastuvõtmise kuupäev : 28/04/2026

Kohtuasi C-183/26*

Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1

Saabumise kuupäev:

6. märts 2026

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Valenciana
(Valencia autonoomse piirkonna kõrgeim kohus, Hispaania)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

20. jaanuar 2026

Kaebaja:

HE

Vastustaja:

Administración del Estado (Subdirección General de Clases Pasivas – Dirección General de Ordenación de la Seguridad Social – Secretaría de Estado de la Seguridad Social y Pensiones – Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones) (Riik (Teatavate riigiteenistujate pensioniskeemi üldine alamdirektoraat – Sotsiaalkindlustuse peadirektoraat – Sotsiaalkindlustuse ja pensionide riigisekretär – Sotsiaalse kaasatuse, sotsiaalkindlustuse ja rände ministerium))

Põhikohtuasja ese

Sotsiaalkindlustuse alane vaidlus esimeses kohtuastmes, kus kaebaja taotleb emaduse pensionilisa õiguse tunnustamist oma vabatahtliku vanaduspensionini osana.

* Kohtumenetluse keel: hispaania.

Eelotsusetaotluse liik ja ese

ELTL artikli 267 alusel esitatud eelotsusetaotlus Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artikli 21, Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELTL“) artikli 10 ning nõukogu 27. novembri 2000. aasta direktiivi 2000/78/EÜ, millega kehtestatakse üldine raamistik võrdseks kohtlemiseks töö saamisel ja kutsealale pääsemisel (edaspidi „direktiiv 2000/78“), artiklite 1, 2 ja 6 tõlgendamise kohta.

Eelotsuse küsimus

Kas Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 21, Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 10 ja nõukogu 27. novembri 2000. aasta direktiivi 2000/78/EÜ artiklites 1, 2 ja 6 sätestatud vanuse alusel diskrimineerimise keeldu tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus riigisisene õigusnorm, nimelt teatavate riigiteenistujate pensioniskeemi käsitleva seaduse (Ley de Clases Pasivas del Estado) 18. lisasäte, mis reguleerib emaduse pensionilisa saamise õiguse tunnustamist, välistades selle saajate seast üksnes need vanemad, kes küll vastavad täpselt samadele osamaksete osas kehtivatele nõuetele kui need, kes on jäänud osamakselisele vanaduspensionile 65-aastaselt, kuid kes ei ole veel sellesse vanusesse jõudnud?

Viidatud õigusnormid

Riigisisised õigusnormid

1. Teatavate riigiteenistujate pensioniskeemi käsitlev seadus (Ley de Clases Pasivas del Estado; edaspidi „LCPE“) ajavahemikul 1. jaanuarist 2016 kuni 3. veebruarini 2021 kehtinud redaktsioonis.

1.1. 18. lisasätte „Teatavate riigiteenistujate pensioniskeemi pensioni emaduse pensionilisa“ lõikes 1 on ette nähtud:

„Pensionilisa on õigus saada naistel, kes on bioloogiliste või lapsendatud laste vanemad ja kellele makstakse teatavate riigiteenistujate pensioniskeemi alusel alates 1. jaanuarist 2016 vanadus-, sund-, töövõimetus-, ebavajalikkus- või lesepension.

See pensionilisa, mis on oma õiguslikult laadilt igal juhul käsitatav riikliku vanaduspensionina, on summa, mis saadakse selle pensionisumma suhtes, millele isikul on õigus, teatud protsendi kohaldamisel olenevalt laste arvust, kes on sündinud või adopteeritud enne pensioni saamise õiguse tekkimist, järgmise skaala järgi:

- a) kahe lapse puhul: 5 protsenti.
- b) kolme lapse puhul: 10 protsenti.

c) nelja või enama lapse puhul: 15 protsenti.

[...]“.

- 1.2. Eelotsusetaotluses on ära toodud ka selle lisasätte lõiked 2–6, mis ei ole esitatud eelotsuseküsimuse seisukohast asjakohased.
2. Sellele 18. lisasättele on viidatud ka selle uues redaktsioonis, mis tuleneb kuninga 2. veebruari 2021. aasta dekreetseadusest nr 3/2021, millega kehtestatakse meetmed soolise lõhe vähendamiseks ja muudes küsimustes sotsiaalkindlustuse ja majanduse valdkonnas (*Real Decreto-ley 3/2021 por el que se adoptan medidas para la reducción de la brecha de género y otras materias en los ámbitos de la Seguridad Social y económico*). See uus redaktsioon, mida kohaldatakse pensionidele, millele tekkis õigus alates 3. veebruarist 2021, ei ole seega käesolevas asjas *ratione temporis* kohaldatav. Selle uue redaktsiooni kohaselt on „naistel, kellel on üks või mitu last ja kellel on teatavate riigiteenistujate pensioniskeemi alusel õigus vanadus-, sund-, töövõimetus-, ebavajalikkus- või lesepensionile, õigus saada pensionilisa iga lapse eest mõju tõttu, mida sooline lõhe avaldab üldiselt naiste pensionide suurusele. Õigust lisatasule iga lapse eest tunnustatakse või see säilib naisel tingimusel, et teine vanem ei ole taotlenud ega saanud pensionilisa, ning kui teine vanem on samuti naine, tunnustatakse selle naise õigust, kelle riiklikud pensionid on kokku väiksemad [...]“.
3. Samuti on viidatud sotsiaalkindlustuse üldseadusele (Ley General de la Seguridad Social; edaspidi „LGSS“) redaktsioonis, mis tuleneb kuninga dekreetseadusest 3/2021 ja mis kehtib alates 4. veebruarist 2021; see võimaldab üldises sotsiaalkindlustussüsteemis vabatahtliku vanaduspensioni saajatel saada pensionilisa soolise lõhe vähendamiseks, erinevalt sellest, mis on sätestatud LCPE 18. lisasättes. See õigusnorm, mis ei ole põhikohtuasjas kohaldatav, sätestab: „1. Vähemalt ühe lapsega naistel, kellele makstakse osamakselist vanadus-, töövõimetus- või lesepensioni, on õigus saada iga lapse eest pensionilisa mõju tõttu, mida sooline lõhe avaldab üldiselt riikliku sotsiaalkindlustuse raames naistele makstava osamakselise pensioni suurusele. Naise õigust saada iga lapse eest pensionilisa tunnustatakse ja see säilib seni, kuni teise vanema kasuks ei ole esitatud pensionilisa määramise taotlust ja talle ei ole seda määratud, ning juhul, kui ka teine vanem on naine, tunnustatakse selle naise õigust, kelle riiklike pensionide on väiksem.
- Selleks, et meestel oleks õigus pensionilisale, peab olema täidetud mõni järgnevatest tingimustest: [...]“.
4. Lõpuks on viidatud LGSS 37. lisasättele kuninga dekreetseadusest 3/2021 tulenevas redaktsioonis, mis ei ole samuti põhikohtuasjas kohaldatav. See säte, mida käsitleti 15. mai 2025. aasta kohtuotsuses Melbán ja Sergamo

(C-623/23 ja C-626/23, EU:C:2025:358), sisaldab erinevaid eeskirju soolise lõhe vähendamiseks mõeldud pensionilisa kohta.

Liidu õigusnormid

1. ELTL artikkel 10.
2. Harta artikkel 21.
3. Direktiivi 2000/78 artiklid 1, 2, 6, 9 ja 16.

Viidatud kohtupraktika

Hispaania kohtute praktika

1. Tribunal Constitucionali (Hispaania konstitutsioonikohus) 16. oktoobri 2018. aasta kohtumäärus 114/2018, millega jäeti menetlusse võtmata põhiseaduslikkuse küsimus seoses põhiseaduse artikli 14 (võrdsuse põhimõte) võimaliku rikkumisega, mis seisnes selles, et vabatahtlikult eelpensionile jäävatele naistele ei olnud ette nähtud emaduse pensionilisa. See kohtumäärus tehti enne 12. detsembri 2019. aasta kohtuotsust Instituto Nacional de la Seguridad Social (emade pensionilisa) (C-450/18, EU:C:2019:1075).

Liidu kohtute praktika

1. 12. detsembri 2019. aasta kohtuotsus Instituto Nacional de la Seguridad Social (emade pensionilisa) (C-450/18, EU:C:2019:1075).
2. 12. mai 2021. aasta kohtuotsus INSS (emade pensionilisa – II) C-130/20, edaspidi „kohtuotsus C-130/20“, EU:C:2021:381, eelkõige punktid 16, 24, 26 ja 27).
3. 27. aprilli 2023. aasta kohtuotsus BB BVAEB (vanaduspensioni summa) (C-681/21, edaspidi „kohtuotsus C-681/21“, EU:C:2023:349, punktid 40–44).
4. 15. mai 2025. aasta kohtuotsus Melbán ja Sergamo (C-623/23 ja C-626/23, edaspidi „kohtuotsus C-623/23“, EU:C:2025:358, eelkõige resolutsioon).

Põhikohtuasja asjaolude ja menetluse lühikokkuvõte

- 1 Kaebaja on endine riigiteenistuja ja tal on kaks last.
- 2 8. jaanuari 2018. aasta otsusega määrati talle tavaline vabatahtlik ennetähtaegne vanaduspensioni.

- 3 Kaebaja esitas 26. juulil 2023 riigile LCPE 18. lisasätte alusel oma vanaduspensioni läbivaatamise taotluse, milles palus tunnustada oma õigust saada vanaduspensioni raames emaduse pensionilisa.
- 4 Taotlus jäeti vabatahtliku pensionile jäämise tõttu rahuldamata.
- 5 Kaebaja esitas selle keeldumise peale kaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule.

Põhikohtuasja poolte peamised argumendid

- 6 Kaebaja väidab, et LCPE 18. lisasäte põhikohtuasjas kohaldatavas redaktsioonis kujutab endast vanuse alusel diskrimineerimist kõigi pensionäride (nii mehed kui ka naised) puhul, kes saavad vabatahtlikku ennetähtaegset vanaduspensioni ja kellele ei maksta alusetult demograafilise panuse eest makstavat pensionilisa. Kaebaja lisab, et ta on töötanud riigi teenistuses 44 aastat ehk 29 aastat rohkem kui on tavaliseks pensioniks või sundpensioniks nõutav. Lisaks märgib ta, et kohtuotsus C-130/20 ei takista esitada eelotsusetaotlust, kuna selles hinnatakse soolist diskrimineerimist.
- 7 Vastustaja väidab, et kaebaja jäi vabatahtlikult pensionile, mistõttu ta ei vasta õigusnormides ette nähtud tingimustele, ja seega ei tule talle pensionilisa maksta. Vastustaja väidab, et võrdsuse põhimõtet ei ole rikutud ja et samal teemal on pealegi juba olemas Juzgado de lo Social n° 2 de Elche (Elche töökohus) esitatud eelotsusetaotlus, mistõttu oleks igal juhul mõistlikum peatada põhikohtuasjas menetlus ja lükata kohtuotsuse tegemine edasi kuni selles asjas otsuse tegemiseni. Lõpuks tuleb vastustaja meelde, et kuninga dekreetseadusega 3/2021 tehtud muudatus ei ole käesolevas vaidluses kohaldatav.

Eelotsusetaotluse esitamise põhjendused

- 8 Direktiivi 2000/78 artikli 6 lõige 1 näeb ette, et erinevat kohtlemist vanuse alusel ei peeta diskrimineerimiseks, kui sellel on riigisisese õigusega objektiivselt ja mõistlikult põhjendatud, tööhõivepoliitikat, tööturгу ja kutseõpet hõlmav õigustatud eesmärk ning kui selle eesmärgi saavutamise vahendid on asjakohased ja vajalikud.
- 9 Seega tekib küsimus, kas selline põhjendus on käesoleval juhul olemas. Kui pensioni saamise põhjendus on hüvitada demograafilist panust, ei ole alust jätta naisi (ja vajaduse korral mehi) välja ea tõttu, mil nad läksid vabatahtlikult pensionile, mille puhul on nõutav, et nad oleksid saanud 60-aastaseks ja et nad oleksid riigiteenistuses töötanud vähemalt 30 aastat – need on ainsad kriteeriumid, mida LCPE nõuab. Seevastu isikud, kes saavad sundpensioni, sest nad on 65-aastased või vanemad, peavad olema töötanud 15 aastat. Kui sätte eesmärk on hüvitada demograafilist panust, siis ei ole arusaadav, miks tuleks teha vahet selle alusel, kas pensionile jäädid sundkorras või vabatahtlikult.

- 10 Vanuse alusel diskrimineerimist õigustavad põhjused on seotud vabatahtlikult pensionile jäämise rangemate tingimuste või tööhõive- või tööturupoliitika õiguspärase eesmärkidega. Käesoleval juhul selline põhjendus siiski puudub. Demograafiline panus on sama (vähemalt kaks last).
- 11 Käesoleval juhul tuleneb erinevus „hüvitise saamise tingimustest“. Vanus (alla 65-aastane) on õiguslik erinevus seoses pensionilisa tunnustamisega vaidlusaluses sättes. Seetõttu leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et tegemist võib olla direktiivi 2000/78 rikkumisega.
- 12 Lisaks ei ole Euroopa Kohus eelotsusetaotluse esitanud kohtu teada teinud otsust selle kohta, kas liidu õigusega on kooskõlas õigusnorm, mille kohaselt sõltub selle konkreetse riikliku hüvitise, st demograafilise panuse eest emaduse (või isaduse) pensionilisa maksmine asjaomase isiku vanusest (65 aastat). Vanuse alusel diskrimineerimine ei ole kohtuotsuse C-130/20 ese, milles hinnatakse, kas tegemist on soolise diskrimineerimisega. Samas näib samast kohtuotsusest tulenev kohtupraktika toetavat käesoleva eelotsusetaotluse esitamist, kui selles on märgitud, et „direktiiv 79/7 ei saa [...] olla sellise olukorra suhtes kohaldatav, sest kriteerium, mille tõttu ei määrata vabatahtlikult eelpensionile jäänud naistele emaduse pensionilisa, ei ole seotud asjasse puutuva töötaja soolise kuuluvusega, vaid tema pensionile jäämise viisiga, mistõttu ei ole väidetav diskrimineeriv käitumine seega „sooline““.
- 13 Sellega kaasuvalt tuleb viidata ka kohtuotsusele C-623/23, mis samuti puudutas soolist diskrimineerimist. Kokkuvõttes välistab eelotsusetaotluse esitanud kohus käesoleval juhul soolise diskrimineerimise.
- 14 Samuti tuleb täpsustada, et Juzgado de lo Social n.º 2 de Elche (Elche töökohus nr 2) esitatud eelotsusetaotlustel kohtuasjades C-403/25 ja C-852/25 ei ole sama ese kui käesoleval eelotsusetaotlusel. Neis ei viidata vanusele ja küsimused puudutavad LGSS artikli 60 kohaldamist asjaolude asetleidmise ajal kehtinud redaktsioonis.
- 15 Lisaks tuleb märkida, et kuninga dekreetseadusega 3/2021 loodi sotsiaalkindlustuse üldskeemi pensionäridele soolise lõhe vähendamise pensionilisa, mida võib maksta ka vabatahtliku eelpensioni korral. See argument toetab siin esitatud seisukohta, kuid ei tohi unustada erinevusi selle skeemi ja teatavate riigiteenistujate pensioniskeemi vahel.
- 16 Lõpuks tuleb märkida, et juhul kui Euroopa Kohus peaks leidma, et vaidlusalused õigusnormid ei ole direktiiviga 2000/78 kooskõlas, võib kohaldada kohtuotsuse C-681/21 punktis 44 leitud, st et alates hetkest, mil on tuvastatud liidu õigusega vastuolus olev diskrimineerimine, ja seni, kuni ei ole võetud võrdset kohtlemist taastavaid meetmeid, saab võrdsuse põhimõtte järgimise tagada üksnes sellega, et ebasoodsamas olukorras olevatele isikutele antakse samad eelised, mis on soodsamas olukorras olevatel isikutel. Seega tuleb ebasoodsamas olukorras olevad isikud asetada samasse olukorda kui isikud, kellel on kõnealune eelis.